

Regeringskansliet, Klimat-och
näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri

Er beteckning: KN2025/02439

Sammanfattning

Länssstyrelsen Västernorrland svarar på rubricerad remiss utifrån rollen som prövningsmyndighet samt Vattenmyndighet för Bottenhavets vattendistrikt. Länssstyrelsen Västernorrland är inte utsedd att vara kontaktpunktslän.

Länssstyrelsen tillstyrker att kompletterande bestämmelser huvudsakligen samlas i en ny lag och en ny förordning.

Länssstyrelsen önskar dock att promemorian i vissa delar utvecklas vidare. Sammanfattningsvis gäller det särskilt följande:

- Det bör förtydligas vilka beslut om bekräftelse som får överklagas.
- Ett klagande över om miljöprövningsdelegationens tidsplan enligt miljöbalken kan ses som obehövlig vid situationen med dubbla tidsplaner
- Det behövs ett förtydligande kring hantering och prioritet av anmälningssärenden med kortare handläggningstider än de tidsfrister som kommer med EU-förordningarna
- För att säkerställande uppföljning av projektens olika tidsfrister behöver länsstyrelserna ett utvecklat IT-stöd.

Länssstyrelsen vill uppmärksamma Regeringskansliet om 22 kap. 13 § första stycket 1 och 19 kap. 5 § första stycket 7 miljöbalken rörande

möjligheten att initiera en översyn av berörda miljö kvalitetsnormer vid ansökningsmål. För de fall det i samband med tillståndsprövningar av projekt, som omfattas av EU-förordningarna, initieras en normöversyn enligt 22 kap. 13 § första stycket 1 befarar länsstyrelsen att en sådan normöversyn kan påverka möjligheten att följa de tidsfrister som anges i EU-förordningarna.

Avsnitt 6.4.5 Kontaktpunktens beslut om bekräftelse får överklagas

Det bör förtydligas vilka beslut om bekräftelse som får överklagas. Sannolikt är det enbart beslut om att avvisa eller avslå en begäran om bekräftelse som sökanden kan ha intresse av att överklaga. Det framgår inte klart av den föreslagna bestämmelsen i 26 § i förordning (2026:000) om kontaktpunkter och tillståndsförfaranden för kritiska råmaterial och nettonollindustri att även sådana beslut får överklagas.

Vidare ifrågasätter länsstyrelsen om allmän förvaltningsdomstol är en lämplig överklagandeinstans. Den fråga som ska prövas omfattas snarare av mark- och miljödomstolarnas kompetensområde då det kan krävas teknisk sakkunskap för att bedöma projektets karaktär.

Avsnitt 6.5 Kontaktpunktens tidsplan

Enligt förslaget till 28 § i förordning (2026:000) om kontaktpunkter och tillståndsförfaranden för kritiska råmaterial och nettonollindustri ska prövningsmyndigheten upprätta en tidsplan senast 30 dagar från det att en ansökan eller anmälan lämnats över till prövningsmyndigheten. Av samma bestämmelse framgår att kontaktpunkten ska informeras om tidsplanen och betydande ändringar av tidsplanen. Detta uppfattar länsstyrelsen som att det åligger prövningsmyndigheten att revidera tidsplanen vid betydande ändringar. Utöver denna tidsplan finns även en skyldighet att upprätta en tidsplan enligt 22 kap. 11 b § miljöbalken (jämförd med 19 kap. 5 a § beträffande miljöprövningsdelegationen), vilket innebär att prövningsmyndigheten kan behöva upprätta två tidsplaner, med visst tidsmässigt mellanrum, inom ramen för samma ärende. Även om kontaktpunktens tidsplan har ett annat syfte ser inte länsstyrelsen att de båda tidsplaner som prövningsmyndigheten behöver upprätta skulle skilja sig nämnvärt åt. Om det skulle uppstå en förskjutning av handläggningstiden medför det att

prövningsmyndigheten behöver uppdatera båda tidsplanerna. Enligt länsstyrelsens mening innebär dessa krav onödig administration och kan också vara förvirrande för de parter som tidsplanerna skickas till. Det vore betydligt enklare att integrera de uppgifter som finns med i tidsplanen enligt miljöbalken med tidsplanen enligt förordningen om kontaktpunkter. Det är vanligt förekommande hos länsstyrelsens miljöprövningsdelegation att tidsplaner behöver revideras; detta görs normalt vid förseningar på mer än två veckor. Det vore därför önskvärt med ett klagande i det fortsatta lagstiftningsarbetet om fallet med dubbla tidsplaner är en sådan situation då tidsplan enligt miljöbalken kan ses som obehövlig.

Avsnitt 8.1 Tillståndsprocessen enligt EU-förordningarna

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att undersökningstillstånd enligt minerallagen inte bör ses som ett led i tillståndsprocessen för kritiska råmaterial. Det har beviljats många undersökningstillstånd inom Västernorrlands län, varav ytterst få har lett vidare till en bearbetningskoncession.

Avsnitt 9.1 Tidsfrister

För att en tidsfrist enligt förordningarna ska gälla hos en prövningsmyndighet krävs att anmälan ges in till kontaktpunkten. Enligt EU-förordningarna ska tidsfristerna i förordningarna inte påverka tillämpningen av eventuella kortare tidsfrister i medlemsstaterna. Enligt er bedömning bör incitamentet för projektägaren att gå via kontaktpunkten i ärenden som i dagsläget har kortare tidsfrister än de som kommer med förordningarna vara litet.

Länsstyrelsen ser dock ett behov av att det förtydligas om anmälningsärenden med kortare tidsfrister ska ses som prioriterade hos prövningsmyndigheten, oavsett om projektägaren går via kontaktpunkt eller inte. Det kan tolkas som att projektägaren, för att anmälningsärenden ska prioriteras, måste lämnas in anmälan till kontaktpunkten. I Länsstyrelsens mening skapar detta ett merjobb för samtliga involverade (kontaktpunkt, projektägare och prövningsmyndighet). Det bör kunna undvikas om det förtydligas att strategiska projekt ska prioriteras utan inblandning av kontaktpunkten när det gäller anmälningsärenden.

Vidare anges att det vid kontaktpunktens inblandning i anmälningssärenden behövs tas hänsyn till de kortare tidsfrister som gäller för handläggningen och ytterst avsluta handläggningen inom de längre tidsfrister som följer av EU-förordningen om kritiska råmaterial eller EU-förordningen om nettonollindustri. Enligt Länsstyrelsens mening indikerar de kortare handläggningstider att dessa ärenden är av mindre omfattning. Att då sätta en bortre gräns om exempelvis 9 månader för ett avgörande är inte rimligt när det initialt handlar om handläggningstider om exempelvis sex till åtta veckor.

Länsstyrelsen önskar ett förtydligande kring detta i det fortsatta arbetet med lagstiftningen. Det bör klargöras om strategiska projekt ska prioriteras utan krav på inblandning av kontaktpunkten när det gäller anmälningssärenden för att på så vis ytterligare minska behovet för projektägaren att gå via kontaktpunkten i dessa ärenden samt för att underlätta hanteringen gällande prioritering för prövningsmyndigheten.

Avsnitt 9.3 Prövningsmyndigheten får tillfälligt stoppa en tidsfrist

Länsstyrelsen välkomnar möjligheten att stoppa tidsfristen när sökanden behöver komplettera ansökan. Det kommer att underlätta för prövningsmyndigheten att hålla tidsfristen och ge en mer rättvisande bild av myndighetens handläggningstid. I nuvarande statistik över handläggningstider för miljöprövningar görs inte någon skillnad mellan förseningar som beror på att sökanden behöver komplettera sin ansökan och förseningar som ligger hos myndigheten.

Avsnitt 13.2 Strategiska projekt kan anses vara av ett allt överskuggande allmänintresse

Länsstyrelsen vill uppmärksamma Regeringskansliet om 22 kap. 13 § första stycket 1 och 19 kap. 5 § första stycket 7 miljöbalken rörande möjligheten att initiera en översyn av berörda miljö kvalitetsnormer vid ansökningsmål. För de fall det i samband med tillståndsprövningar av projekt, som omfattas av nämnda EU-förordningar, initieras en normöversyn enligt 22 kap. 13 § första stycket 1 befarar länsstyrelsen att en sådan normöversyn kan

påverka möjligheten att följa de tidsfrister som anges i EU-förordningarna.

En normöversyn enligt 22 kap. 13 § första stycket 1 är ofta en tidskrävande process eftersom en ändring av en miljökvalitetsnorm, utöver tid för själva utredningen, förutsätter samråd, beslut från berörd vattendelegation och utfärdande av föreskrifter. Enligt 4 kap. 14 § vattenförvaltningsförordningen ska frågan om ändring av en miljökvalitetsnorm dessutom lyftas till regering om vattenmyndigheten i sin prövning kommer fram till att det inte finns förutsättningar för att ändra en miljökvalitetsnorm i enlighet med en sådan redogörelse som avses i 22 kap. 13 § andra stycket miljöbalken. Vattenmyndigheten ska i dessa fall informera den som har begärt vattenmyndighetens yttrande om att ändringsfrågan har anmälts till regeringen och avvakta med sitt slutliga yttrande till dess regeringen har beslutat i ändringsfrågan.

18.4 Konsekvenser för länsstyrelserna

För att säkerställa uppföljning av projektens olika tidsfrister behöver länsstyrelserna ett utvecklat IT-stöd. Här behöver särskilda medel avsättas.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av länsråd Daniel Gustafsson med miljöhandläggare Carolin Ryr som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsjurist Malin Olofsson, handläggare Marcus Frengen och miljöjurist Elin Stenros medverkat.

Kopia till

agnes.nordwall@regeringskansliet.se